

**PLAN FOR MILJØRETTE
HELSEVERN
Skole og barnehage
2022**

Innhold

1. Formål, lovverk og ansvar	3
1.1 Formål	3
1.2 Dette dokumentet.....	3
1.3 Lovverket og veiledere	3
1.4 Ansvar, uavhengighet, likebehandling og delegasjon	4
1.5 Samarbeid.....	4
1.6 Rapportering og offentliggjøring	5
1.7 Arbeidsmåter	5
2. Oversikt, risikovurdering og tilsynsplan.....	5
2.1 Oversikt	5
2.2. Generell risikovurdering	5
2.3 Spesiell risikovurdering	6
2.4 Tilsynsplan	7
3. Rådgivning og veiledning.....	7
4. Godkjenning.....	7
5. Tilsyn	7
6. Behandling av bekymringsmeldinger og klagesaker	8
7. Lenker	9
<i>Lover og forskrifter.....</i>	<i>9</i>
<i>Rundskriv og veiledere</i>	<i>9</i>
8. Endringslogg	10
Vedlegg 1. Tilsynsplan	11
<i>A. Oversikt, risikovurdering og tilsynsplan for barnehager.....</i>	<i>11</i>
<i>B. Oversikt, risikovurdringer og tilsynsplan for skoler.....</i>	<i>11</i>
Vedlegg 2. Skjema for tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager i Lesja kommune.....	12
Vedlegg 3. Skjema for tilsyn med miljørettet helsevern i skoler i Lesja kommune.....	13

Godkjent i kommunestyret 15.12.21 – sak 21/64

1. Formål, lovverk og ansvar

1.1 Formål

Denne planen skal bidra til at Lesja kommune overholder sine plikter i det miljørettede helsevernet for barnehager og skoler og på den måten bidrar til at miljøet der fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade.

Miljørettet helsevern er en viktig del av kommunens helhetlige folkehelseansvar. Miljørettet helsevern omfatter de faktorer i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsa. Disse omfatter blant annet biologiske, kjemiske, fysiske og sosiale miljøfaktorer.

Kommunen skal føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsa, jf. § 8 og 9 i folkehelseloven. Miljørettet helsevern handler også om å fremme helse, trivsel og gode sosiale og miljømessige forhold.

1.2 Dette dokumentet

Dette dokumentet er et dokument for styring, planlegging og internkontroll for miljørettet helsevern i barnehager og skoler i Lesja kommune, jf. folkehelseloven § 30.

Dokumentet er utarbeidet og fastsatt av kommuneoverlegen. Siste oppdatering framgår av første side og i endringsloggen. Vedleggene oppdateres fortløpende; siste oppdateringsdato er markert øverst i vedleggene.

Kommuneoverlegen har ansvar for å oppdatere planen og vedleggene ved behov, jf. avsnitt 1.4 og kapittel 8.

1.3 Lovverket og veiledere

Folkehelseloven gir kommunen ansvaret for folkehelsearbeidet (§ 4), herunder det miljørettede helsevernet (kap 3), som blant annet innebærer å føre tilsyn med de faktorer og forhold i miljøet som til enhver tid direkte eller indirekte kan ha innvirkning på helsa (§ 9). Blant virkemidlene i arbeidet er råd og veiledning (§ 7), tilsyn (§ 9), godkjenning (§ 10), gransking (§ 13) og pålegg om retting (§ 14).

Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv. (heretter bare «forskriften») utdyper ansvaret for miljørettet helsevern i barnehager og skoler med nokså detaljerte bestemmelser om miljømessige forhold, herunder psykososiale forhold (§ 12). Virksomhetene har selv ansvar for å overholde bestemmelsene i forskriften (§ 4) og kommunen er godkjenningsmyndighet (§ 6) og tilsynsmyndighet (§ 25).

Tobakksskadeloven slår fast at tobakksbruk er forbudt i barnehager og skoler og deres uteområder (§§ 26 og 27). Bestemmelsen speiles i forskriften § 18.

Barnehageloven (§§ 1 og 2) og opplæringsloven (kap 9 A) har bestemmelser om trivsel og det psykososiale miljøet. Bestemmelsene kan ses i sammenheng med forskriften § 12 som slår fast at barnehagene og skolene skal fremme trivsel og gode psykososiale forhold.

I arbeidet er følgende veiledere særlig nyttige:

- Helsedirektoratet. Miljø og helse i barnehagen – Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

- Helsedirektoratet. Miljø og helse i skolen – Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.
- Helsedirektoratet. Veileder i tilsyn med radon i skoler, barnehager og utleieboliger.
- Helsedirektoratet. Veileder for kommunens tilsyn med miljørettet helsevern. Regelverk, metodikk og saksbehandling.
- Folkehelseinstituttet. Miljø og helse - en forskningsbasert kunnskapsbase.
- Folkehelseinstituttet. Anbefalte faglige normer for inneklimate.

1.4 Ansvar, uavhengighet, likebehandling og delegasjon

Ledere av barnehager og skoler har selv ansvar for at bestemmelsene i forskriften overholdes slik at miljøet der fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og skade, jf. forskriften § 1. Eierne av barnehager og skoler skal påse at det er etablert et internkontrollsystem.

Myndighet: Kommuneoverlegen har fått delegert myndighet etter folkehelseloven § 9 - § 16, herunder ansvar for kommunens godkjenning av og tilsyn med barnehager og skoler innen miljørettet helsevern.

Uavhengighet og likebehandling: I tilsynet med blant annet barnehager og skoler etter folkehelseloven § 9, jf. merknader til § 4 i Forskrift om miljørettet helsevern, er kommuneoverlegen uavhengig fra kommunen og behandler kommunale og andre virksomheter likt. Dette sikres gjennom følgende fotnote i delegasjonsreglementet:

«Delegasjonen innebærer at kommuneoverlegen i sitt tilsyn med virksomhet og eiendom, herunder barnehager og skoler, etter folkehelseloven § 9 er uavhengig av kommunen og skal behandle kommunale og private virksomheter og eiendommer likt, jf. folkehelseloven § 30 annet ledd.»

Kapasitet: Godkjenning og tilsyn og andre oppgaver innen miljørettet helsevern i barnehager og skoler, jf. avsnitt 1.6, utføres av kommuneoverlegen i samarbeid med helsesykepleier og en representant fra teknisk avdeling. Disse personene utgjør Tilsynsteamet for miljørettet helsevern i Lesja kommune.

Kompetanse: Kommuneoverlegen er spesialist i allmennmedisin, men innehar ikke spesialiteten samfunnsmedisin. Kommuneoverlegen har som mål å gjennomføre de mest aktuelle kursene innenfor samfunnsmedisin.

1.5 Samarbeid

Kommuneoverlegen kan samarbeide med en rekke instanser for å fremme et godt miljø i barnehager og skoler. Kommuneoverlegen beholder likevel ansvaret for tilsyn og vedtak om pålegg om retting.

Viktige samarbeidspartnere og rådgivere for kommuneoverlegen i det miljørettede helsevernet i barnehager og skoler kan være:

- Virksomhetenes eiere og ledere, foreldreutvalg og elevråd
- Kommunens barnehage- og skolemyndighet
- Kommunens bygningsmyndighet, drift og vedlikeholdsavdeling
- Helsestasjonen, skolehelsetjenesten og fastlegene

- Verneombudene
- Arbeidstilsynet
- Statsforvalteren, Folkehelseinstituttet og Helsedirektoratet

Én gang i året innkaller Oppvekstsjef i Lesja kommuneoverlegen til møte med styrerne for barnehagene i kommunen og helsesykepleiere. Her gir kommuneoverlegen informasjon og råd om miljørettet helsevern og barnehagestyrerne kan melde om utfordringer. Her kan risikovurderingen bli oppdatert, se punkt 2.3.

Én gang i året innkaller Oppvekstsjef i Lesja kommuneoverlegen til møte med rektorene for skolene i kommunen og helsesykepleiere. Her gir kommuneoverlegen informasjon og råd om miljørettet helsevern og rektorene kan melde om utfordringer. Her kan risikovurderingen bli oppdatert, se punkt 2.3.

1.6 Rapportering og offentliggjøring

Arbeid under denne planen rapporteres én gang i året fra kommuneoverlege til Helse og Utviklingssjef i Lesja. Rapporten skal opplyse antall nye godkjenninger, antall re-godkjenninger, antall tilsyn og utfallet av dem samt andre særlige forhold.

Planen med vedlegg er tilgjengelig på kommunens hjemmeside og oppdateres som et minimum årlig. Samme sted opplyses det at foreldre og elever kan klage til kommuneoverlegen over miljøforhold ved barnehagen eller skolen.

1.7 Arbeidsmåter

Arbeidsmåtene i kommunens miljørettede helsevern er:

- Oversikt og risikovurdering, se kapittel 2
- Rådgivning og veiledning, se kapittel 3
- Godkjenning, se kapittel 4
- Tilsyn, se kapittel 5
- Behandling av avvik, bekymringsmeldinger og klagesaker, se kapittel 6

2. Oversikt, risikovurdering og tilsynsplan

2.1 Oversikt

Lesja kommune har oversikt over barnehager og skoler i kommunen, jf. vedlegg 1.

2.2. Generell risikovurdering

Hypptigheten av og innholdet i tilsynsvirksomheten med barnehagene og skolene styres delvis av følgende risikovurdering, også kalt risiko- og sårbarhetsanalyse.

Sannsynligheten for en uønsket hendelse ble vurdert som én av følgende:

1. Lav (svært lite sannsynlig)
2. Middels (sannsynlig)
3. Høy (skjer årlig eller oftere)

Konsekvenser som følge av hendelsen ble vurdert som én av følgende:

1. Liten (små skader eller belastninger på barna)

2. Middels (uheldige skader eller belastninger på barna)
3. Store (skader på eller sykdom hos mennesker)

Risiko defineres her som produktet av sannsynligheten for en uønsket hendelse og følger av denne hendelsen dersom den skulle inntreffe.

Område	Sannsynlighet for uheldige hendelser	Følger av uheldige hendelser	Risikoverdi
Smitte (hygiene, renhold, sanitærforhold, avfallshåndtering, drikkevann)	3	2	6
Psykososiale forhold (trivsel, mobbing)	2	2	4
Ulykker (skader, førstehjelp, inne og ute og på tur)	2	2	4
Tobakksbruk (snus, røyking, e-sigaretter)	2	1	2
Inneklima (luft, lyd, lys, radon)	2	1	2

2.3 Spesiell risikovurdering

Risikovurderingen for den enkelte barnehage eller skole og dermed tilsynsplanen påvirkes også av vår kunnskap om dem ervervet gjennom:

- Besøk ved barnehagene eller skolene i andre sammenhenger.
- Avviksmeldinger, bekymringsmeldinger og klage fra ansatte, verneombud, foresatte, barn, helsetjenesten, kommunale tjenester, kommunens drift- og vedlikeholdsavdeling (gjennom IK-bygg) eller andre, se kapittel 6. Barnehagene og skolene får under tilsynsbesøk beskjed om rutinemessig å sende kommuneoverlegen beskjed om nye forhold som kan ha negativ innvirkning på barnas helse.
- Resultater fra siste utgave av Foreldreundersøkelsen i regi av Utdanningsdirektoratet (bestilles fra direktoratet), særlig indikatorene «Ute- og innemiljø» og «Informasjon».
- Resultater fra siste utgave av Elevundersøkelsen i regi av Utdanningsdirektoratet, særlig indikatorene «Trivsel» og «Mobbet av andre elever».
- Data fra Utdanningsdirektoratets nøkkeltall på barnehagefakta.no
- Resultater fra siste utgave av Ung Data-undersøkelsen.
- Årlige gjennomganger i møte mellom kommuneoverlegen og styrerne og rektorene, se punkt 1.5 samt Oppvekstsjef i Lesja og helsestasjonen. Da drøftes for hver barnehage/skole forhold som barnetall, bygningens alder og kvalitet, uteområdets størrelse og kvalitet, inntrykk fra klager og besøk, og tid siden og momenter fra forrige tilsyn. Samlet gir dette en vurdering av sannsynlighet for at det skal foreligge uheldige forhold ved den enkelte barnehage/skole og følger av slike forhold.

Den nyeste risikovurderingen gjengis i tilsynsplanen i vedlegg 1.

2.4 Tilsynsplan

Ut fra risikovurderingen skal tilsynet med barnehager og skoler særlig vektlegge deres arbeid for smittevern, gode psykososiale forhold og ulykkesforebygging.

Siden barna oppholder seg mange uketimer i barnehagene og skolene, er tilsynet med disse prioritert. Dette er i samsvar med departementets Rundskriv I-6/2011 om ikraftsetting av lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) og Rundskriv I-1/2012 om godkjenning av barnehager og skoler etter regelverket for miljørettet helsevern.

Tilsynsplanen gjengis i vedlegg 1. Planen fungerer også som et tilsynsregister ved at datoer og saksnr. for godkjenninger og tilsyn noteres fortløpende.

3. Rådgivning og veiledning

Kommuneoverlegen og helsestasjonen gir råd og veiledning om miljørettet helsevern til eiere og ledere av barnehager, jf. folkehelseloven §§ 4 og 27. Slik rådgivning er ett av virkemidlene for å oppnå et miljø som fremmer helse, trivsel og læring hos barna.

Rådgivningen kan skje på kommuneoverlegens initiativ eller etter forespørsel fra barnehagene og skolene. Rådgivningen kan gjelde konkrete saker, mer generelt om miljøfaktorer og helse i barnehagene og skolene eller om hvordan lovverket på området skal forstås.

4. Godkjenning

Alle barnehager og skole skal være godkjent av kommunen, jf. forskriften § 6. Slik godkjenning er ett av virkemidlene for å oppnå et miljø som fremmer helse, trivsel og læring hos barna. Godkjenningsmyndigheten er delegert til kommuneoverlegen.

Eiere av barnehager og skoler skal søke om godkjenning når det planlegges etablering, utvidelse (for eksempel tilbygg) eller endring (for eksempel betydelige endringer i antall barn) av barnehagen eller skolen.

Søknadene behandles av kommuneoverlegen etter forskriften, basert på dokumentasjon, befaring og dialog med eier. Kommuneoverlegen svarer normalt på søknadene innen fire uker.

5. Tilsyn

Kommunen har ansvaret for tilsyn med barnehager og skoler og har delegert ansvaret til kommuneoverlegen. Slikt tilsyn er ett av virkemidlene for å oppnå et miljø som fremmer helse, trivsel og læring hos barna.

Tilsynet gjennomføres etter Helsedirektoratets Veileder for kommunens tilsyn med miljørettet helsevern. Brevmalene fra denne veilederen tilpasses vår bruk. Gangen er slik:

1. Varsling av tilsynet, normalt minst fire uker før.
2. Gjennomføring av tilsynet med utfylling av «Skjema for tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager/skoler i Lesja kommune» (vedlegg 2 og 3).
 - a. Gjennomgang av relevant dokumentasjon

- b. Intervjuer med relevante personer
 - c. Befaring av uteområde og inneområde
 - d. Oppsummering
3. Oversending av tilsynsrapport (inkludert kopi av «Skjema for tilsyn...») med eventuelle merknader og avvik med varsel om pålegg om retting. Rapporten sendes normalt innen fire uker etter tilsynet, med to ukers frist for virksomheten til å uttale seg om rapporten og varslet. Fristen for å rette forhold settes normalt til tre måneder seinere.
 4. Dersom virksomheten retter de påpekte forhold innen fristen, avsluttes tilsynet og en ny godkjenning utstedes.
 5. Dersom virksomheten ikke retter de påpekte forhold innen fristen, fattes det et vedtak om retting med varsel om tvangsmulkt og med opplysninger om virksomhetens klageadgang.
 6. Dersom virksomheten retter de påpekte forhold etter vedtaket, avsluttes tilsynet og en ny godkjenning utstedes.
 7. Dersom virksomheten ikke retter de påpekte forholdene, vil kommuneoverlegen drøfte saken med rådmannen og juridisk rådgiver.

Punkt 1 og 3-6 skjer som brev utsendt av kommuneoverlegen. Selve tilsynet (punkt 2 over) gjennomføres av kommuneoverlegen, helsesykepleier og bygg ansvarlig fra teknisk avdeling.

Kommuneoverlegen følger opp barnehagene og skolenes tilbakemelding på tilsynsrapportene og oppdaterer tilsynsplanen (vedlegg 1).

Når eventuelle avvik er lukket, avsluttes tilsynet og barnehagen eller skolen får ny godkjenning. Merknader følges også opp med krav om tilbakemeldinger fra virksomheten.

Omfanget av et tilsyn er normalt alle forholdene i forskriften, men kan også avgrenses til særlige temaer. Da utstedes ikke ny godkjenning.

6. Behandling av bekymringsmeldinger og klagesaker

Kommunen mottar fra tid til annen meldinger om avvik, bekymringsmeldinger eller klager over forhold som gjelder miljøet i barnehager og skoler, herunder det psykososiale miljøet. Meldingene kan komme fra virksomheten selv, ansatte, verneombud, helsetjenesten, foresatte eller barna selv.

Slike saker behandles av kommuneoverlegen, eventuelt i samarbeid med helsestasjonen. Slik saksbehandling er ett av virkemidlene for å oppnå et miljø som fremmer helse, trivsel og læring hos barna.

Dersom det er nødvendig, vil kommuneoverlegen be om nærmere opplysninger fra barnehagen eller skolen, jf. forskriften § 5 og folkehelseloven § 12. Sakene kan ofte løses ved rådgivning eller henvisning til regelverket, jf. kapittel 3 over.

I mer omfattende eller alvorlige saker kan kommuneoverlegen granske forholdet, jf. folkehelseloven § 13 eller gjennomføre et hendelsesbasert tilsyn, jf. forskriften § 25, se kapittel 5 over.

Dersom saken krever det, vil kommuneoverlegen kunne gi barnehagen eller skolen et pålegg om retting av forhold som bryter med forskriften, jf. folkehelseloven § 14. Dersom det er overhengende fare for helseskade, skal kommuneoverlegen stanse hele eller deler av virksomheten eller aktiviteten inntil forholdene er rettet eller faren er over, jf. folkehelseloven § 16.

7. Lenker

Lover og forskrifter

[Folkehelseloven](#)

[Smittevernloven](#)

[Barnehageloven](#)

[Opplæringslova](#)

[Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.](#)

[Forskrift om strålevern og bruk av stråling](#)

Rundskriv og veiledere

Helse- og omsorgsdepartementet. [Rundskriv I-1/2012 Om godkjenning av barnehager og skoler etter regelverket for miljørettet helsevern.](#)

Helse- og omsorgsdepartementet. [Rundskriv I-6/2015 Beredskap i skoler og barnehager.](#)

Helsedirektoratet. [Miljø og helse i barnehagen – Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.](#)

Helsedirektoratet. [Miljø og helse i skolen – Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler.](#)

Helsedirektoratet. [Rundskriv IS-8/2013. Om tilsyn med helsemessige forhold ved utleie av boliger og om tiltaks- og grenseverdier for radon i utleieboliger, barnehager og skoler.](#)

Helsedirektoratet. [Veileder for kommunens tilsyn med miljørettet helsevern. Regelverk, metodikk og saksbehandling.](#)

Helsedirektoratet. [Mat og måltider i barnehagen. Nasjonal faglig retningslinje for mat og måltider i barnehagen.](#)

Folkehelseinstituttet. [Miljø og helse - en forskningsbasert kunnskapsbase.](#)

Folkehelseinstituttet. [Anbefalte faglige normer for inneklima.](#)

Folkehelseinstituttet. [Smittevernveilederen.](#)

Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratet. [Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner. Veiledning i beredskapsplanlegging.](#)

8. Endringslogg

Denne loggen angir mindre endringer i selve planen. Planen lagres med ny dato i filnavnet etter hver endring. Dersom endringene er store, må hele planen godkjennes på nytt.

Vedleggene endres fortløpende uten loggføring og dateres separat øverst i hvert vedlegg.

Dato	Kapittel	Endring
30.09.21	Hele	Planen fastsatt av kommuneoverlegen
11.11.21	Deler	Enkelte justeringer.

Vedlegg 1. Tilsynsplan

Tilsynsplanen er et register over tidligere godkjenninger og tilsyn og en plan for kommende tilsyn. Vedlegget oppdateres fortløpende. Se kapittel 2.

A. Oversikt, risikovurdering og tilsynsplan for barnehager

Lista viser siste oppdatering alle barnehager i Lesja per 30.09.2021.

Barnehage	Nyeste godkjenning	Nyeste tilsyn	Risiko Ca antall barn	Grunnlag for risikovurdering	Planlagt tilsyn
Lesja Barnehage					2022
Lesjaskog barnehage					2022

B. Oversikt, risikovurderinger og tilsynsplan for skoler

Lista viser siste oppdatering alle skoler i Lesja per 30.09.2021.

Skole	Nyeste godkjenning	Nyeste tilsyn	Risiko Ca antall barn	Grunnlag for risikovurdering	Planlagt tilsyn
Lesja Skule					2022
Lesjaskog Skule					2022

Vedlegg 2. Skjema for tilsyn med miljørettet helsevern i barnehager i Lesja kommune

[Barnehage\MAL varsel tilsyn barnehager.pdf](#)

[Barnehage\SKJEMA godkjenning og tilsyn barnehager.pdf](#)

[Barnehage\MAL tilsynsrapport barnehager, avvik.pdf](#)

[Barnehage\MAL tilsynsrapport barnehager, ingen avvik.pdf](#)

Vedlegg 3. Skjema for tilsyn med miljørettet helsevern i skoler i Lesja kommune

[MAL varsel tilsyn skoler.pdf](#)

[SKJEMA Godkjenning og tilsyn skoler.pdf](#)

[MAL tilsynsrapport skole, avvik.pdf](#)

[MAL Tilsynsrapport skole, ingen avvik.pdf](#)